



This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Hukuki Konularda Adli İş Birliği Uygulamasına Giriş

Francisco de Paula Puig Blanes, İspanyol Kıdemli Hakim
Jesus Ángel Suárez Ramos, İspanyol Kıdemli Hakim

INTRA

*Improvement of the Efficiency of Pre-service Trainings for Candidate Judges and Prosecutors
Hakim ve Savcı Adaylarının Staj Verimliliğinin ve Etkinliğinin Artırılması Projesi*



Genel olarak hukuki ve ticari konular



This project is funded by the European Union.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Kaynaklar: Adli iş birliği gerekli olduğunda üç düzey göz önünde bulundurulmalıdır:

- İki taraflı düzey: Türkiye ve diğer ülkeler arasında imzalanan antlaşmalar veya sözleşmeler
- Çok taraflı düzey: Lahey Sözleşmeleri
- Avrupa Birliği düzeyi: AB Üye Devletleri arasında uygulanabilir düzenlemeler

INTRA



This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Lahey Sözleşmeleri

- 15 Kasım 1965 Tarihli Hukukî ve Ticari Konularda Adlî ve Gayrîadlî Belgelerin Yabancı Memleketlerde Tebliğine Dair Lahey Sözleşmesi (Türkiye tarafından onaylanmıştır ve 28.04.1972 tarihinden beri yürürlükte) (1)
 - Amaç: Bir Akit Devletten diğerine adli veya gayriadli bir belge tebliğ ederken kullanılacak tebliğ kanallarının düzenlenmesi.
 - Gereklilikler: tebliğ edilecek kişinin adresinin bilinmesi ve tebliğ edilecek belgenin hukuk davası veya ticari davayla ilgili olması.
 - Başlıca tebliğ kanalı: yargı makamının Talep Edilen Devletin Merkezi Makamına tebliği



This project is funded by the European Union.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Lahey Sözleşmeleri

- 15 Kasım 1965 Tarihli Hukukî ve Ticari Konularda Adlî ve Gayrîadlî Belgelerin Yabancı Memleketlerde Tebliğine Dair Lahey Sözleşmesi (Türkiye tarafından onaylanmıştır ve 28.04.1972 tarihinden beri yürürlükte) (2)
 - Alternatif tebliğ kanalları: konsolosluk veya diplomatik kanallar, posta vasıtasıyla, doğrudan iletişim
 - Kararlarla ilgili kilit hükümler:
 - Bir kararın hükmen geçirilmesi için gereklilikler
 - Dava dilekçesi tebliğ edildikten sonra hükmen alınan kararlar: Hakim karara itiraz için bir tarih belirleyebilir



This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Lahey Sözleşmeleri

- 18 Mart 1970 Tarihli Hukukî ve Ticarî Konularda Yabancı Ülkelerde Delil Sağlanmasına Hakkında Sözleşme (Türkiye tarafından onaylanmıştır ve 12.10.2004 tarihinden beri yürürlükte) (1)
 - Amaç: hukuki veya ticari konularda yabancı ülkelerde delil sağlanması konusunda iş birliği yapılması
 - İstinabe talepleri. Adli makam, İstinabe Talebini Merkezi Makama iletir. Merkezi Makam daha sonra talebi, yerine getirilmesi için ülkesindeki yetkili makama iletir. İstinabe talebi “en son şekilde” yerine getirilmeli ve yalnızca özel durumlarda reddedilebilir.



This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Lahey Sözleşmeleri

- 18 Mart 1970 Tarihli Hukukî ve Ticarî Konularda Yabancı Ülkelerde Delil Sağlanması Hakkında Sözleşme (Türkiye tarafından onaylanmıştır ve 12.10.2004 tarihinden beri yürürlükte) (and 2)
 - Diplomatik memurlar, konsolosluk görevlisi, özel memurlar (önceden izin alınması gerekir veya talepte bulunulan devlette dışarıda bırakılır). Görev yaptıkları Devletin kanunlarına uygun olduğu hallerde delil toplayabilirler.
 - Belgelerin duruşma öncesi ortaya çıkarılması (dava açtıktan sonra ancak davanın esaslarına ilişkin son duruşmadan önce delil sunulması taleplerini kapsayan teamül hukuk ülkelerinde yaygın olan usul)



This project is funded by the European Union.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Lahey Sözleşmeleri

- 1 Şubat 1971 Tarihli Hukukî ve Ticarî Konularda Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Sözleşmesi (Türkiye tarafından henüz onaylanmamıştır) (1)
 - Amaç: adli kararların karşılıklı tanınması ve tenfizine ilişkin ortak hükümler belirlenmesi.
 - Kapsam: hukuki veya ticari konular
 - Gereklilikler: Akit Devletlerden birinde alınan bir kararın, aşağıda belirtilen koşullarla, işbu Sözleşmenin koşulları kapsamında başka bir Akit Devlette tanınması ve tenfizi söz konusudur:
 - Karar, işbu Sözleşme kapsamında yetkisi olduğu düşünölen bir mahkeme tarafından alınır ve
 - Bu karar, menşö ölkede (nihai) olağan inceleme biçimlerine tabi değilse.
 - Bir kararın muhatap Ölkede tenfiz edilebilmesi



This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Lahey Sözleşmeleri

- 1 Şubat 1971 Tarihli Hukukî ve Ticarî Konularda Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Sözleşmesi (Türkiye tarafından henüz onaylanmamıştır) (and 2)
 - Kararın tanınması veya tenfizinin itirazına ilişkin gerekçeler:
 - Açıkça muhatap Ülkenin kamu politikasına uygun olmaması,
 - Kararın usul açısından hile ile alınması,
 - Aynı taraflar arasında daha önceden dava olması
 - Etkileri: Menşe mahkeme tarafından alınan kararın esaslarının bir incelemesinin olmadığı tanınması.



This project is funded by the European Union.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



Lahey Sözleşmeleri

- 5 Kasım 1961 Tarihli Yabancı Resmî Belgelerin Tasdikten Muaf Tutulmasına Dair Sözleşme (APOSTİL) (29.09.1985 tarihinden bu yana Türkiye'de yürürlükte dir).
 - Amaç: Tek bir Apostil hazırlayarak tam tasdik sürecinin yerine geçen resmi belgelerin dolaşımının kolaylaştırılması.
 - Tasdik şerhi (Apostil): Yalnızca resmi belgenin hazırlandığı Akit Taraf tarafından belirlenen Yetkili Makam tarafından hazırlanır. Tasdik şerhi Yetkili Makam tarafından bizzat belgenin veya buna eklenecek bir kağıdın üzerine konulacaktır; bu şerh işbu Sözleşmeye ekli örneğe uygun olmalıdır.
 - e-APP (elektronik Tasdik Şerhi Programı). Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı ve Amerika Birleşik Devletleri Ulusal Noterler Birliği (NNA).
 - (i) elektronik tasdik şerhlerinin (e-Apostil) hazırlanması ve (ii) elektronik tasdik şerhi kayıt defterlerinin (e-kayıt defterleri) işleyişi için düşük maliyetli, operasyonel ve güvenli bir yazılım teknolojisi



Avrupa Birliği'nde Adli İş Birliği



This project is funded by the European Union.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Hukukî ve Ticari Konularda Adlî ve Gayrîadlî Belgelerin Üye Devletlerde Tebliği Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 13 Kasım 2007 tarihli ve (AT) 1393/2007 sayılı Tüzüğü (belgelerin tebliği).
- Üye Devlet Mahkemeleri Arasında Medeni Hukuk veya Ticaret Hukuku Meselelerinde Delil Toplanmasına İlişkin İş Birliği Hakkında 28 Mayıs 2001 Tarih ve (AT) 1206/2001 Sayılı Konsey Tüzüğü.
- Hukuk ve Ticaret Davalarında Kararların Tanınması ve Tenfizine ilişkin 12 Aralık 2012 Tarih ve 1215/2012 Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü.



This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

HUKUKİ KONULARDA ADLİ İŞ BİRLİĞİ UYGULAMASINA GİRİŞ – AİLE DAVALARI

This project is funded by the European Union.

INTRA

*Improvement of the Efficiency of Pre-service Trainings for Candidate Judges and Prosecutors
Hakim ve Savcı Adaylarının Staj Verimliliğinin ve Etkinliğinin Artırılması Projesi*



KAPSANAN ALANLAR VE KONULAR



This project is funded by the European Union.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

■ Kapsanan alanlar:

- Uluslararası yargı yetkisi
- Adli iş birliği: Belgelerin tebliği ve delillerin sağlanması
- Uluslararası özel hukuk (ulusal veya yabancı hukuk)
- Kararın tanınması ve tenfizi

■ Kapsanan konular:

- Boşanma, ayrılık ve evliliğin butlanması
- Ebeveyn sorumluluğu
- Nafaka
- Uluslararası çiftlerin mal rejimi/kayıtlı birliktelik kurmuş çiftlerin mal varlığı



YARGI YETKİSİ



This project is funded by the European Union.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Boşanma:
 - (AT) 2201/2003 sayılı Tüzük: Genel (madde 3), karşı dava (madde 4), ek yetki (madde 7).
 - Uluslararası yargı yetkisine ilişkin Türkiye'deki kurallar.
- Ebeveyn sorumluluğu:
 - (AT) 2201/2003 sayılı Tüzük: Çocuğun mutak meskeni (madde 8), görüşme hakkı için çocuğun önceki mutak mesken mahkemesinin yetkisinin 3 ay boyunca devam etmesi (madde 9), çocuk kaçırma (madde 10), yargı yetkisinin başka mahkemeye verilmesi (madde 12), davayı daha iyi bir şekilde görebilecek bir mahkemeye devir (madde 15), ek yetki (madde 14).
 - Türkiye: 1996 tarihli Lahey Sözleşmesi: çocuğun mutak meskeni (madde 5), çocuğun haksız bir şekilde yerinin değiştirilmesi veya alıkonulması durumları (madde 7), yargı yetkisinin başka mahkemeye verilmesi (madde 10), davayı daha iyi bir şekilde görebilecek bir mahkemeye devir (madde 8-9).



YARGI YETKİSİ



This project is funded by the European Union.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Nafaka:
 - 4/2009 sayılı Tüzük: taraflar tarafından seçilen mahkeme (madde 4), davalının yetkiye karşı çıkmayarak mahkeme nezdine çıkması (madde 5), genel yetki (madde 3) ikincil yetki; istisnai yetki (madde 7).
 - Türkiye: 15 Nisan 1958, 2 Ekim 1973 ve 23 Kasım 2007 tarihli Lahey Sözleşmelerinde kararın tenfizine itiraz olarak düzenlenen yetki kuralları.
- Uluslararası çiftlerin mal rejimi/kayıtlı birliktelik kurmuş çiftlerin mal varlığı
 - 24 Haziran 2016 tarihli 2016/1103 sayılı Tüzük (evli eşlerin mal rejimleri) ve 24 Haziran 2016 tarihli (AB) 2016/1104 sayılı Tüzük
 - Uluslararası yargı yetkisine ilişkin Türkiye'deki kurallar



ADLI İŞ BİRLİĞİ



This project is funded by the European Union.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Belgelerin tebliği:
 - 1393/2007 sayılı Tüzük: Merkezi olmayan sistem, konsolosluk veya diplomatik kanallar aracılığıyla iletim, diplomatik memurlar veya konsolosluk görevlileri tarafından tebliğ, postayla tebliğ, doğrudan tebliğ
 - 1965 tarihli Lahey Sözleşmesi: Merkezi Makamlar aracılığıyla iletim, konsolosluk veya diplomatik kanallar aracılığıyla iletim, diplomatik memurlar veya konsolosluk görevlileri tarafından tebliğ, postayla tebliğ
- Delil sağlanması
 - 1206/2001 tarihli Tüzük: Talep edilen mahkemeden delil sağlanması, talep eden mahkemenin doğrudan delil sağlanması
 - 1970 tarihli Lahey Sözleşmesi: Talep edilen mahkeme tarafından delil sağlanması, diplomatik görevliler, konsolosluk görevlileri ve özel memurlar tarafından delil sağlanması



UYGULANACAK HUKUK



This project is funded by the European Union.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Evrensellik ilkesi
- Boşanma:
 - (AB) 1259/2010 sayılı Tüzük: Uygulanacak hukuku seçme hakkı (madde 5-7), seçim yapılmaması (madde 8), mahkemenin hukuku (madde 10).
 - Uluslararası özel hukuka ilişkin Türkiye'deki kurallar.
- Ebeveyn sorumluluğu:
 - 1996 tarihli Lahey Sözleşmesi: kendi yetkisini kullanma "lex actoritas" (madde 15,1), çocuğun mutlak meskeninin değişmesi (madde 15,3), istisna (madde 15,2)
- Nafaka:
 - 4/2009 tarihli Tüzük (madde 15): 2007 tarihli Lahey Sözleşmesi: Uygulanacak hukukun belirlenmesi (madde 8), özel kurallar (madde 4 ve 5): bazı nafaka alacaklıları, eşler ve eski eşler; genel kural (madde 3):
 - Türkiye: 24 Ekim 1956 ve 2 Ekim 1973 tarihli Lahey Sözleşmesi
- Uluslararası çiftlerin mal rejimi/kayıtlı birliktelik kurmuş çiftlerin mal varlığu
 - 24 Haziran 2016 tarihli 2016/1103 sayılı Tüzük (evli eşlerin mal rejimleri) ve 24 Haziran 2016 tarihli (AB) 2016/1104 sayılı Tüzük

Uluslararası yargı yetkisine ilişkin Türkiye'deki kurallar



KARARIN TANINMASI VE TENFİZİ



This project is funded by the European Union.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- **Boşanma:**
 - (AT) 2201 sayılı Tüzük: Otomatik olarak tanıma ilkesi; tanıma biçimleri (medeni hal); kararın tanınmamasına ilişkin gerekçeler
 - Türkiye: İki taraflı antlaşmalar/resmi tanıma usulü
- **Ebeveyn sorumluluğu:**
 - (AT) 2201 sayılı Tüzük: Otomatik olarak tanıma ilkesi, otomatik olarak tenfiz edilebilirlik ilkesi – tenfiz edilebilirlik beyanı; Çocuğu görme hakkına ilişkin yetki, Tenfiz edilebilirlik beyanına gerek olmaması
 - Türkiye: İki taraflı antlaşmalar/resmi tanıma usulü
- **Nafaka:**
 - 4/2009 sayılı Tüzük (madde 15): 2007 tarihli Lahey Sözleşmesine bağlı Üye Devletler (26 – Birleşik Krallık ve Danimarka hariç tüm üye devletler); 2007 tarihli Lahey Sözleşmesine bağlı olmayan Üye Devletler (Birleşik Krallık): Madde 23-38: 44/2001 sayılı Tüzüğe (Brüksel I Tüzüğü) benzer
 - Türkiye: 15 Nisan 1958, 24 Ekim 1956 ve 2 Ekim 1973 tarihli Lahey Sözleşmeleri
- **Uluslararası çiftlerin mal rejimi/kayıtlı birliktelik kurmuş çiftlerin mal varlığı**
 - 24 Haziran 2016 tarihli 2016/1103 sayılı Tüzük (evli eşlerin mal rejimleri) ve 24 Haziran 2016 tarihli (AB) 2016/1104 sayılı Tüzük

• Türkiye-iki taraflı antlaşmalar/resmi tanıma usulü



ULUSLARARASI ÇOCUK KAÇIRMA



This project is funded by the European Union.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Yasal belgeler:
 - 2201/2003 sayılı Tüzük
 - 25 Ekim 1980 tarihli Sözleşme
- "Haksız bir şekilde yerini değiştirme veya alıkoyma" kavramı (madde 2,11):
- Çocuğun geri dönmesine ilişkin usul: 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi.
 - Merkezi makamın talebi,
 - Talebin hazırlandığı dil,
 - Tedbirlerin alınması için çocuğun bulunduğu ülkenin mahkemesine devir
- Olasılıklar:
 - Haksız bir şekilde yer değiştirme veya alıkonulmadan itibaren bir yıldan az zaman geçmesi: Çocuğun geri dönmesi (talep edilen Devletin temel ilkeleri izin vermezse reddedilebilir) – Lahey Sözleşmesi madde 12
 - Bir yıldan fazla zaman geçmesi: Çocuğun yeni çevresine intibak ettiği gösterilmezse geri dönmesi (talep edilen Devletin temel ilkeleri izin vermezse reddedilebilir) – Lahey Sözleşmesi madde 12.



ULUSLARARASI ÇOCUK KAÇIRMA



This project is funded by the European Union.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Geri dönmeme gerekçeleri (madde 13):
 - Çocuğun sbakımını üstlenmiş bulunan kişinin, yer değiştirme veya alıkoyma döneminde koruma hakkını etkili şekilde yerine getirmemesi veya yer değiştirmeye veya alıkoymaya muvafakat etmiş olması veya daha sonra kabul etmiş olması veya
 - Geri dönmesinin çocuğu fiziki veya psikolojik bir tehlikeye maruz bırakacak olması veya başka bir şekilde, müsamaha edilemeyecek bir duruma düşüreceği yolunda ciddi bir risk olması: Tüzükte özel bir durum söz konusudur: çocuk döndükten sonra çocuğun korunmasını güvence edecek yeterli düzenlemelerin yapıldığı belirtilse bile madde 13.b'deki gerekçe geçerli olabilir)
 - Çocuğun, geri dönmek istemediğinin göz önünde bulundurulmasının uygun olacağı bir yaşı ve olgunluğa erişmiş bulunması.



ULUSLARARASI ÇOCUK KAÇIRMA



This project is funded by the European Union.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- Çocuğun geri dönmesi usulü:
 - Çocuğun bulunduğu yerin hakiminin kararı:
 - Geri dönme kararı
 - Geri dönmeme kararı:
 - AB üyesi olmayan (26) Nihai
 - AB (26) Kararın menşee ülkedeki hakime iletilmesi (1 ay)
 - Menşee ülkedeki hakim:
 - Kararı taraflara tebliğ eder ve beyanda bulunmalarını ister (3 ay)
 - Beyanda bulunmama: Çocuğun bulunduğu yerdeki mahkemenin kararı nihaidir
 - Beyanda bulunma: Karar
 - Çocuğun geri dönmesi: Çocuğun bulunduğu ülkede tenfiz edilebilir



This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.



INTRA

*Improvement of the Efficiency of Pre-service Trainings for Candidate Judges and Prosecutors
Hakim ve Savcı Adaylarının Staj Verimliliğinin ve Etkinliğinin Artırılması Projesi*